

CHOP

Non-Hodgkin Lenfoma Tedavisi İçin

Değerli hasta ve hasta yakınlarımız; bu kitapçıklar sizlere Hematoloji Uzmanlık Derneği tarafından hastalığınız sürecinde karşınıza çıkabilecek sorunların çözümünde yardımcı olabilmek amacıyla hazırlanmıştır.

Hematoloji Uzmanlık Derneği , Hematoloji uzmanları tarafından kurulan ,kar amacı gütmeyen bir sivil toplum kuruluşu örgütüdür.

Derneğimizin temel amaçlarından birisi hematoloji alanında farkındalık yaratmak, bilgiyi tabana yaymaktır.

Bu amaçla derneğimiz gerek yazılı gerekse de görsel medyada Türkçe içerik yaratıp, hasta bilgilendirme toplantıları , destek gurupları kurup sizlere yardımcı olmayı hedeflemektedir.

Derneğimiz tarafından hazırlanan **www.kanhastalıkları.net** adresinden değişik hematoloji hastalıkları ve bunların tedavileri konusunda geniş bilgilere ulaşabilir ,sorularınıza bir uzman tarafından yanıt bulabilirsiniz.

Kendilerine teşekkür ederiz.

Hematoloji Uzmanlık Derneği

CHOP

Non-Hodgkin Lenfoma Tedavisi İçin

CHOP kemoterapisi nasıl uygulanır ve olası yan etkileri nelerdir?

Size uygulanan kemoterapi CHOP olarak adlandırılmaktadır. Çoğunlukla Non-Hodgkin Lenfoma tedavisi için ve ayrıca diğer hastalıkların tedavisi için kullanılmaktadır. CHOP, dört ilaçtan oluşmaktadır:

- siklofosfamid ya da Cytosan
- doksorubisin ya da Adriamycin
- vinkristin ya da Oncovin
- prednizon

Siklofosfamid, doksorubisin ve vinkristin, kanser hücrelerinin bölünmesi ve çoğalmasını önleyebilen ve sonuçta kanser hücrelerinin küçülmesine ve ölümüne neden olabilen kemoterapi ilaçlarıdır. Prednizon bir kortikosteroiddir.

Kemoterapiye Başlamadan Önce Bilmem Gerekenler Nelerdir?

Doktorunuza, diyet takviyeleri ya da vitaminler, bitkisel ilaçlar ve homeopatik ilaçlar da dahil olmak üzere, kullanmakta olduğunuz tüm reçeteli ya da reçetesiz satılan ürünler konusunda bilgi verdiğinizden emin olunuz.

Tedaviniz sırasında etkili bir doğum kontrol yöntemi kullanınız. Kemoterapi ilaçları fetusun zarar görmesine neden olabilir; bu nedenle, siz ya da eşiniz/partnerinizin gebe kalması halinde, bunu derhal doktorunuza bildiriniz.

Tedavi sırasında bebeğinizi emzirmekten kaçınınız. Kemoterapi ilaçlarının anne sütüne geçip geçmediği bilinmemektedir.

Bazı kemoterapi ilaçları kısırlığa neden olabilir. Gelecekte ocuk sahibi olmak istiyorsanız, seçenekleriniz konusunda doktorunuzla konuŐunuz. Bu ilacı kullanırken, doktorunuzun onayını almadan herhangi bir bađıŐıklama ya da aŐı yaptırmayınız.

Bu Tedaviye Başlamadan nce Bilmem

Gerekenler Nelerdir?

Siklofosfamid yara iyileŐmesinin gecikmesine neden olabilir.

Siklofosfamid mesanede kanamaya neden olabilir. Bu yan etki riskini azaltmak için, fazladan sıvı tüketimi ve mesanenin sık sık boŐaltılması konusunda doktorunuzla konuŐunuz. Ağrılı, sık ya da g idrara çıkma ya da idrarda kan görmeniz halinde, derhal doktorunuzu arayınız.

Doksorubisin, tedavi sırasında ya da tedavinizin bitmesinden aylar, hatta yıllar sonra kalp sorunlarına neden olabilmektedir. Doksorubisin ya da benzer kemoterapi ilaçlarının toplam dozu arttıķa, kalp hasarı riski de artmaktadır. Kemoterapi görmüŐ olmanız, gŐsnze radyasyon tedavisi uygulanmış olması halinde ya da kalp hastalığınızın olması durumunda, bunu doktorunuza bildiriniz. Sırt ağrısı, kızarma ya da gŐs sıkışması hissetmeniz durumunda, derhal doktorunuzu arayınız.

Doksorubisin, tedaviden sonraki bir-iki gün boyunca idrar renginin kırmızıya dönüŐmesine neden olabilmektedir. Bu kırmızı renk ilaçtan kaynaklanır ve zararlı değildir.

Doktorubisin ve vinkristin, kaza sonucu damar dışına sızmaları durumunda tahrişe neden olabilmektedir. Tedaviniz sırasında enjeksiyon yeri çevresinde kızarıklık, ağrı, yanma ya da şişme olması durumunda, bunu derhal doktorunuza bildirin.

Vinkristin, bazı sinir hücrelerinizin doğru şekilde işlev görmeyi durdurmasına neden olabilmektedir. Bu bozukluğa nöropati adı verilir (bkz. “Önemli Yan Etkiler Nelerdir?”). Bu sorun çoğunlukla, tedavinin tamamlanmasından birkaç ay sonra yavaş yavaş düzelir. Çok nadiren diğer sinirler de (boyun sinirleri gibi) etkilenebilir ve bu da, çene ağrısına ya da çift görmeye neden olabilir.

Vinkristin ile şiddetli kabızlık yaygın görülmektedir (bkz. “Önemli Yan Etkiler Nelerdir?”). Doktorunuz, kabızlığı önlemek için bir laksatif ya da dışkı yumuşatıcı kullanmanızı önerebilir.

Vinkristin vücuttaki ürik asit miktarını arttırabilmekte ve bu da, gut ya da böbrek taşlarına neden olabilmektedir. Bel ağrısı ya da yan ağrısı, ağrılı ya da güç idrara çıkma, eklem ağrısı veya el ya da ayak parmaklarında ağrı gelişmesi halinde, bunu doktorunuza bildirin.

Prednizon, midenin koruyucu tabakasını incelterek, mide asidinin neden olduğu tahrişe karşı daha duyarlı hale getirebilmektedir. Nadir olgularda, bu durum kanayan ülserlere yol açabilir. Hazımsızlık ya da başka mide sorunları yaşamamız halinde, bunu doktorunuza bildirin. Bu semptomların düzelmesine yardımcı olacak bir ilaç reçete edilebilir. Prednizon, özellikle şeker hastalığınız varsa, kan şekeri düzeyinizin yükselmesine neden olabilir. Kan şekerinizi kontrol etmek için düzenli olarak kan ya da idrar testleri yaptırabilirsiniz. Fazla susuzluk hissediyor ya da normalden daha fazla idrara çıkıyorsanız, bunu doktorunuza bildirin. Prednizon kan basıncınızı arttırabilir. Baş ağrıları, görme bozuklukları, konfüzyon ya da uyuklama şikayetiniz varsa, hemen doktorunuza bildiriniz.

Prednizon enfeksiyon riskini arttırabilir ve ateş gibi, saptanması güç enfeksiyon belirtileri oluşturabilir. Herhangi bir enfeksiyon belirtisi gelişirse, bunu derhal doktorunuza bildiriniz (bkz. “Önemli Yan Etkiler Nelerdir?”).

Tedaviniz, aşağıdakileri içeren başka ilaçlarla etkileşime girebilmektedir:

- Fenitoin , fenobarbital ya da karbamazepin gibi nöbet tedavisi için kullanılan ilaçlar
- Ketokonazol, flukonazol ya da itrakonazol gibi mantar enfeksiyonlarının tedavisi için kullanılan ilaçlar
- Simetidin
- Diltiazem, verapamil ya da nifedipin gibi kalsiyum kanal blokerleri
- Digoksin
- Aspirin, ibuprofen ya da naproksen gibi steroid olmayan anti-enflamatuvar ilaçlar
- Coumadin
- Rifampin ya da rifabutin gibi TB ve diğer enfeksiyonların tedavisi için kullanılan ilaçlar
- İnsülin de dahil olmak üzere, diyabet tedavisi için kullanılan ilaçlar
- Tiroid bozukluklarını tedavi etmek için kullanılan ilaçlar
- Hidroklorotiazit ya da furosemid gibi diüretikler

Siklofosfamid, doksorubisin, vinkristin, prednizon ya da bu ilaçların herhangi bir bileşenine karşı alerjiniz varsa, bu tedaviyi kullanmamalısınız.

Bu Tedavi Nasıl Uygulanır?

Doktorunuz, tedavinizi bir damara enjeksiyon yoluyla uygulayacaktır. Size uygulanacak olan doz, kilonuz ve boyunuza dayanarak saptanacaktır. Doktorunuz, size uygulanacak olan tedavi sayısını belirleyecektir.

Tedaviniz uygulanmadan önce, bulantı ve kusmanın önlenmesine ve kontrolüne yardımcı olan ilaçlar alabilirsiniz. Bu ilaçlar, ağız yoluyla ya da bir damara enjeksiyon yoluyla uygulanabilir.

Prednizonu ağız yoluyla kullanacaksınız. Midedeki tahrişi en alt düzeye indirmek için, prednizonu besinlerle birlikte alınız ve alkolden kaçınınız. İlacınızı düzenli bir şemaya uygun olarak, günün aynı saatinde alınız. Bir dozu atlamanız halinde, hatırlar hatırlamaz prednizonu alınız ve ardından, bir sonraki dozu ne zaman alacağınız konusunda tavsiye almak için doktorunuzla iletişime geçiniz.

Önemli Yan Etkiler Nelerdir?

Tüm ilaçlar yan etkilere neden olabilmekte, ancak her insan, her ilaca farklı reaksiyon vermektedir. Aşağıdaki tabloda, tedavinizle ortaya çıkabilen önemli yan etkiler, yan etkilerin ortaya çıkış sıklığı (yaygın, az yaygın ya da nadir), yan etkileri tanıma ve en düşük düzeye indirme yöntemleri ve olası tedavileri sıralanmaktadır. Yan etkilere ilişkin herhangi bir sorunuz ya da endişeniz olması halinde doktorunuzu arayınız.

Potansiyel Yan Etkiler

Yan Etkileri En Düşük Düzeye İndirme Yöntemi

Olası Tedaviler

Enfeksiyon (Yaygın)

- Ateş ve üşüme
- İdrara çıkma sırasında ağrı
- Boğaz ağrısı ve öksürük
- Burun tıkanıklığı
- Yara yerinde deride şişme ya da kızarma

Anemi (Yaygın)

- Yorgunluk ya da güçsüzlük
- Baş dönmesi
- Soluk cilt rengi
- Soluksuz kalma hissi
- Üşüme hissi Bulantı/Kusma (Yaygın)
- Midede bulantı ya da rahatsızlık hissi

Kabızlık (Yaygın)

- Dışkı geçişinde güçlük
- Normal bağırsak hareketi sıklığında azalma
- Küçük, sert, kuru dışkı
- Şişkinlik, gaz, kramplar ve ağrı

Anoreksi ya da İştah Kaybı (Yaygın)

- İştahın olmaması
- Yemeği fazlasıyla iğrenç bulma
- Metalik ya da ilaca benzer tat

- Ellerinizi sık sık yıkayınız.
- Dişlerinizi her gün fırçalayınız ve diş ipi kullanınız.
- Kesikleri hemen sıcak su, sabun ve antiseptikle temizleyiniz.
- Beyaz kan hücresi sayınız düşük olduğunda, kalabalık yerlerden ve soğuk algınlığı ya da diğer hastalıkların bulunduğu kişilerden uzak durunuz.
- Gün içinde dinlenme saatleri planlayınız.
- Günlük aktivitelerinizi, enerjinizi koruyacak şekilde düzenleyiniz.
- İyi dengelenmiş bir diyetle beslenmeye ve bol sıvı tüketmeye çalışınız.
- Baş dönmesini önlemek için yavaşça ayağa kalkınız.
- Küçük, sık öğünlerle ve yumuşak gıdalarla – muz, pilav, elma püresi ve kızarmış ekmeğe gibi – besleniniz.

- Beyaz kan hücresi sayınızı arttıracak bir ilaç kullanabilirsiniz.
- Enfeksiyonu tedavi etmek ya da önlemek için bir antibiyotik kullanabilirsiniz.
- Doktorunuz kemoterapi dozunuzu azaltabilir ya da bir sonraki kemoterapiyi erteleyebilir.
- Kırmızı kan hücresi sayınızı arttıracak bir ilaç kullanabilirsiniz.
- Doktorunuz kemoterapi dozunuzu azaltabilir ya da bir sonraki kemoterapiyi erteleyebilir.
- Bulantı ve kusmanın azalmasına yardımcı olacak bir ilaç kullanacaksınız.
- Doktorunuz bir dışkı yumuşatıcı önerebilir.
- Pişen yemek kokusunu en düşük düzeye indirmek için yemeklerinizi önceden pişirerek, bunları küçük porsiyonlar halinde dondurunuz.

Potansiyel Yan Etkiler

Yan Etkileri En Düşük Düzeye İndirme Yöntemi

Olası Tedaviler

Nöropati (Yaygın)

- Eller ya da ayaklarda hissizlik ya da karıncalanma hissi
- Kas krampları
- Denge kaybı
- Düğmelere basma ya da objeleri kaldırma güçlüğü
- El ve ayak parmağı uçlarının sıcak ya da soğuğu ayırt etme yeteneğinde azalma
- İşitme güçlüğü

Alopesi ya da Saç

Dökülmesi (Yaygın)

- Saç fırçanızda, duşta ya da uyku sonrası yastığınızda normalden fazla miktarda dökülmüş saç bulunması
- Vücut tüylerinin dökülmesi

Ağız Yaraları ve Ağrı (Yaygın)

- Ağız, dil ve boğazda ağrı, şişme ve kızarıklık
- "Paslı dil"
- Konuşma, yutkunma ya da yemek yeme güçlüğü
- Kanayan ülserler ve enfeksiyon

- Kızarmış, baharatlı ya da yağlı yiyeceklerden kaçınınız.
- Yavaş yavaş yiyip içiniz.
- Gün içinde bol sıvı tüketiniz, ancak şişkinliği önlemek için öğünler sırasında sıvı
- Bağırsaklarınızın yumuşamasına yardımcı olması için bol sıvı tüketiniz. Ağızınızda yara yoksa ılık ya da sıcak sıvılar tüketiniz.
- Kepek, sebzeler, tam buğday ekmeği ve meyve gibi lif açısından zengin besinler tüketiniz. Diyetinize laksatif olarak etki gösteren erik ya da erik suyu ilave ediniz.
- Egzersiz, bağırsaklarınızın yumuşamasına yardımcı olabilir.
- Üç ana öğün yerine günde altı ila sekiz küçük öğün ya da atıştırma yemekleri yemeye çalışınız.
- Diyetinizi değiştiriniz ve yeni besinler ve tarifler deneyiniz.
- Yiyecek kokusundan rahatsız olmamak için soğuk ya da oda sıcaklığındaki besinleri tüketiniz.

- Ve onlara hangi besinlerden kaçınacaklarını söylemekten çekinmeyiniz.
- Lezzeti değiştirmek için hafifçe baharat ekleyiniz.
 - Evlere Yemek Servisi gibi size yemek getirecek bir program kullanmanız yararlı olabilir.
 - Ağrının giderilmesine yardımcı olacak bir ilaç kullanabilirsiniz.
 - Mantar enfeksiyonlarının ya da viral enfeksiyonların tedavisi için bir ilaç kullanabilirsiniz.
 - Her gün sekiz ila on bardak berrak sıvı tüketiniz.
 - Doktorunuz ishal tedavisine yardımcı olacak bir ilaç reçete edebilir.
 - Tombosit sayınızı arttıran bir ilaç kullanabilirsiniz.
 - Doktorunuz kemoterapi dozunuzu azaltabilir ya da bir sonraki kemoterapiyi erteleyebilir.
 - Yemek için başkalarından yardım alınız, ancak yem-

Potansiyel Yan Etkiler	Yan Etkileri En Düşük Düzeye İndirme Yöntemi	Olası Tedaviler
<p>İshal (Az Yaygın)</p> <ul style="list-style-type: none">•Günde birkaç kez yumuşak ya da sulu dışkılama•Karında kramplar, gaz ve şişkinlik•Deride renk değişikliği•Tırnak yatakları, ayak tabanları avuç içlerinde kararma•Kadınlarda adet dönemlerinin durması ya da erken menopoz•İştah artışı ya da kilo alma•Ayak bilekleri ve/veya ayaklarda şişme, sıvı toplanması•Sinirlilik ya da huzursuzluk•Uykusuzluk•Bulanık ya da çift görme•Göz kapaklarında sarkma•Baş ağrısı <p>Kanama (Az Yaygın)</p> <ul style="list-style-type: none">•Olağan dışı kanama, kolayca morarma•Siyah ya da katrana benzer renkte dışkı•İdrarda kan•Deride iğne ucu şeklinde kırmızı lekeler•Diş etlerinde kanama ya da burun kanamaları	<ul style="list-style-type: none">•Mümkün olduğunda, yemekten önce yürüyüş yapınız. Bu, kendinizi daha aç hissetmenizi sağlayabilir.•Arkadaşlarınız ya da ailenizle birlikte yemek yiyiniz. Yalnız yediğinizde, radyo dinleyiniz ya da TV izleyiniz.•Soğuk ya da aşırı sıcaktan kaçınmaya çalışınız.•Tek parmaklı ya da normal eldiven, çorap ve atkı kullanınız.•Parmaklarınız hissizse, keskin objeler konusunda dikkatli davranınız.•Sıcak kahve fincanları, demlik ve tavalar ve bulaşık suyuna dikkat ediniz – yanıncaya kadar sıcaklığı hissetmeyebilirsiniz.•Kendinizi dengesiz hissediyorsanız, merdivenlerde ve duşta dikkatli davranınız. <p>Alopesi önlenemeyebilmektedir; ancak burada, saç dökülmesi için yardımcı olacak ipuçları sunulmaktadır:</p>	<p>ekleri dondurulabilecek küçük porsiyonlar halinde hazırlamalarını isteyiniz.</p>

Yan Etkileri En Düşük Düzeye İndirme Yöntemi

- Sert kıllı bir fırça ve florürlü diş macunu kullanarak, dişlerinizi günde iki ila dört kez fırçalayınız.
- Her gün mumlu olmayan bir diş ipi kullanınız.
- Doktorunuzdan, alkol içermeyen bir ağız gargarası önermesini isteyiniz.
- Ağzınızı nemli tutmak için gün boyunca su yudumlayınız ve şekersiz tatlandırıcılı şeker ya da sakız kullanınız.
- Besinleri soğuk olarak ya da oda sıcaklığında tüketiniz.
- Yumuşak ya da püre haline getirilmiş besinler tüketiniz.
- Asitli, baharatlı, tuzlu, kızarmış ekmek gibi kuru ya da pütürlü besinlerden kaçınınız.
- Küçük, sık öğünlerle ve yumuşak gıdalarla – muz, pilav, elma püresi ve kızarmış ekmek gibi – besleniniz.
- Kafein; alkol; çiğ sebze ve meyve; çiğ yumurta; az pişmiş et; baharatlı ve

Yan Etkileri En Düşük Düzeye İndirme Yöntemi

- yağlı yemekler; süt ve süt ürünleri; fasulye ve diğer baklagiller gibi gaz yapan besinler; bol lifli ve fazla miktarda yağ içeren besinler; iki saatten uzun süre soğutucunun dışında kalmış yiyecekler (yumurta içeren yemekler ve krema ya da mayonez bazlı yiyecekler için bir saat); kitle oluşturan laksatifler ve dışkı yumuşatıcılardan kaçınınız.
- Aspirinden ve ibuprofen gibi aspirin benzeri ilaçlardan kaçınınız.
 - Tıraş bıçakları ve tırnak makası gibi keskin objeleri dikkatle kullanınız.
 - Kesikler, darbeler ve çürüklere neden olabilecek aktivitelerden kaçınınız.
 - Yumuşak bir saç fırçası kullanınız. Yuvarlak saç fırçası kullanmayınız, saçınızı boyatmayınız ya da perma yaptırmayınız.

Yan Etkileri En Düşük Düzeye İndirme Yöntemi

- derecede çalıştırınız.
- Saçınızı kısa kestiriniz; bu, saçınızın daha dolgun görünmesini sağlayacaktır.
 - Sigortanız bir peruğu kapsıyor olabilir. Bir peruk istiyorsanız, doktorunuzdan bir “saç protezi” reçete etmesini isteyiniz. Peruk alışverişini çok fazla saç kaybetmeden önce yaparsanız, saç renginiz ve şekliniz, kendi saçınıza daha uygun olabilir.
 - Başınızı güneşten korumak için güneş losyonu kullanınız ya da bir şapka veya eşarp takınız.

Başka Olası Yan Etkiler Var Mı?

Aşağıdaki tabloda, bu tedaviyle saptanan ilave yan etkiler sıralanmaktadır. Listede olası tüm yan etkiler yer almamaktadır. Daha ayrıntılı bilgi için doktorunuzla görüşünüz.

Yaygın Yan Etkiler	Az Yaygın Yan Etkiler	Nadir Yan Etkiler
<ul style="list-style-type: none">•Deride renk değişikliği•Tırnak yatakları, ayak tabanları avuç içlerinde kararma•Kadınlarda adet dönemlerinin durması ya da erken menopoz•İştah artışı ya da kilo alma•Ayak bilekleri ve/veya ayaklarda şişme, sıvı toplanması•Sinirlilik ya da huzursuzluk•Uykusuzluk•Bulanık ya da çift görme•Göz kapaklarında sarkma•Baş ağrısı	<ul style="list-style-type: none">•Tıkanıklık ya da aksırma•Bitkinlik•Gözde tahriş, enfeksiyonlar, glokom ya da katarakt•Geçici tat değişiklikleri•Kişilik değişiklikleri ya da duygudurum değişiklikleri•Baş dönmesi ya da bayılma hissi•Sık, ağrılı ya da güç idrara çıkma•Susama artışı•Şişkinlik•Ciltte döküntü	<ul style="list-style-type: none">•Daha önce radyasyon tedavisi uygulanmış bölgelerde deri değişiklikleri•Kalın bağırsak ülserasyonu•Kalp ya da akciğer sorunları•Akciğer dokusunda nedbeleşme•Sekonder kanser ya da lösemi•Ağır depresyon•Halüsinasyonlar•Kalp yetmezliği

Doktorumla Ne Zaman İletişime Geçmeliyim?

Aşağıdaki semptomlardan herhangi biri ortaya çıktığında, doktoru-

nuzla iletişim kurunuz:

- Şiddetli ya da birkaç saat süren kusma
- Günde fazladan dört bağırsak hareketine neden olan ishal, bir günden uzun süren ishal, gece saatlerindeki ishal ya da ateş, kramplar veya kanlı dışkıyla seyreden ishal
- Titreyerek üşüme ya da 38°C'den yüksek ateş
- Ağrılı ya da sık idrara çıkma veya idrarda kan
- Olağan dışı kanama, kolayca morarma ya da deride iğne ucu şeklinde kırmızı lekeler
- Yemek yiyememe ya da kilo kaybı
- Düzensiz ya da hızlı kalp atışı
- Göğüs ağrısı, göğüs sıkışması ya da nefes darlığı
- Baş dönmesi ya da baygınlık hissi
- Ağzınız ya da boğazınızda yemek yemeyi engelleyen ağrı, kızarıklık, şişme veya yaralar
- Kabızlık
- Görmenin azalması, bulanık ya da çift görme
- Kanlı dışkılama, karın ağrısı ya da yanma

Adres : Atatürk Bulvarı 169/40 Bakanlıklar Ankara

Tel : 0-312-4257952

web : www.hematoloji.org.tr
: www.kanhastaliklari.net

e-mail : bilgi@hematoloji.org.tr

